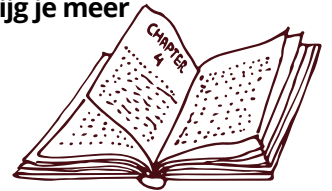

Werkblad Hoofd- en deelvragen formuleren

Introductie

In de kennisclip 'Hoofd- en deelvragen' vertelt de onderzoeker over haar interesse in het effect van nieuws op kinderen. Nu je zelf een onderwerp voor je profielwerkstuk hebt gekozen, is het tijd voor oriëntatie en verdieping. Lees nieuwsberichten, wetenschappelijke artikelen en boeken over jouw gekozen onderwerp. Zo krijg je meer inzicht in wat er al bekend is over het door jou gekozen onderwerp.

Opdracht 1: Inlezen

- Wat heb je gelezen over jouw onderwerp?
- Welke bronnen heb je geraadpleegd? Zorg dat je noteert welke bronnen je gevonden hebt, zodat je deze later weer kunt gebruiken.
- Wat viel je op tijdens het lezen? Zijn er bevindingen die je had verwacht of juist niet had verwacht?
- Sta je nog steeds achter het gekozen onderwerp? Waarom niet? Zo niet, hoe kun je het onderwerp aanpassen?
- Alleen als je de vorige vraag met nee hebt beantwoord: Hoe kun je het onderwerp aanpassen?

In de volgende opdrachten ga je het onderwerp afbakenen, zodat je van het onderwerp een hoofdvraag met passende deelvragen kunt maken.

Opdracht 2: Kernwoorden kritisch bekijken

- A** Schrijf jouw onderwerp in één zin op en onderstreep alle kernwoorden.

.....
.....
.....

- B** Bij elk onderstreept kernwoord stel je de vraag of dat kernwoord volledig aan de orde gaat komen in jouw profielwerkstuk.

Voorbeeld

Het onderwerp: 'voorlichting voor jongeren over de risico's van cryptovaluta'.

- Gaat dit profielwerkstuk over alle soorten voorlichtingen?
- Gaat dit profielwerkstuk over alle jongeren op de hele wereld van alle leeftijden?
- Gaat dit profielwerkstuk over alle mogelijke risico's?
- Gaat dit profielwerkstuk over alle soorten cryptovaluta?

Is het antwoord 'nee' op één of meerdere van deze vragen?
Dan moet dat kernwoord verder afgebakend worden.

Vul elk kernwoord van jouw onderwerp in en beantwoord deze met 'ja' of 'nee'.

- Gaat je profielwerkstuk over alle? ja / nee
- Gaat je profielwerkstuk over alle? ja / nee
- Gaat je profielwerkstuk over alle? ja / nee
- Gaat je profielwerkstuk over alle? ja / nee
- Gaat je profielwerkstuk over alle? ja / nee

Opdracht 3: Kernwoorden specificeren

- A** De kernwoorden uit de vragen uit opdracht 2 die beantwoord zijn met 'nee', zijn nog te algemeen. Deze kernwoorden kunnen afgebakend worden door ze specifieker te maken. Neem nu jouw kernwoorden uit opdracht 2 waar je 'nee' op hebt geantwoord. Bak deze kernwoorden af door ze te specificeren.

Voorbeeld

Het begrip: jongeren

> Jongeren

> Nederlandse jongeren

> Nederlandse jongeren tussen de 15 en 18 jaar oud

> Nederlandse jongeren tussen de 15 en 18 jaar oud met een bijbaan

>

>

>

>

>

>

>

>

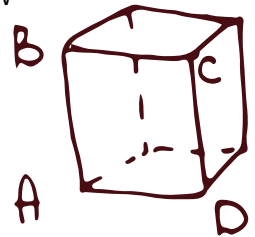
- >
- >
- >
- >

B Nu je de kernwoorden binnen het onderwerp hebt gespecificeerd, is het duidelijker waar jouw profielwerkstuk precies over gaat. Vul hieronder het onderwerp opnieuw in.

.....

Opdracht 4: Kies je type onderzoeksvraag

A Welk type vraag je gebruikt hangt af van wat je wilt weten en bereiken met jouw onderzoek. In de kennisclip worden vier veelvoorkomende soorten onderzoeksvragen besproken; *beschrijvend*, *verklarend*, *vergelijkend* en *ontwerpend* of *adviserend*. Maar er zijn er meer:

- Definiërend
- Evaluerend
- Voorspellend
- Toetsend

Wat is het doel van jouw profielwerkstuk en welk type onderzoeksvraag past hierbij?

.....

B Bij de verschillende vraagtypen past een bepaald soort formulering. Zorg ervoor dat je een open vraag formuleert die begint met een W- of H-woord. **Schrijf jouw voorlopige hoofdvraag op.**

.....

Opdracht 5: SMART

A Je gaat je hoofdvraag nu toetsen aan de hand van de SMART-methode. Als je niet weet hoe dat precies zit bekijk dan de kennisclip bij dit werkblad.

• **Is de hoofdvraag Specifiek?**

ja / nee, want

• **Is de hoofdvraag Meetbaar (of te onderzoeken)?**

ja / nee, want

• **Is de hoofdvraag Acceptabel?**

ja / nee, want

• **Is de hoofdvraag Realistisch?**

ja / nee, want

• **Is de hoofdvraag Tijdsgebonden?**

ja / nee, want

B Heb je bij één of meerdere onderdelen 'nee' geantwoord? Denk dan na over hoe je dit onderdeel kunt verbeteren en schrijf de nieuwe hoofdvraag op.

.....

.....

.....

Opdracht 6: Deelvragen

Deelvragen zijn **enkel** die vragen die nodig zijn om de hoofdvraag **volledig** te beantwoorden. Het is belangrijk dat deze passen bij de hoofdvraag die je hebt geformuleerd bij opdracht 4.

A Schrijf de voorlopige deelvragen op.

.....

.....

.....

B Beoordeel je voorlopige deelvragen kritisch op relevantie. Zijn alle deelvragen relevant voor het beantwoorden van de hoofdvraag of mist er juist een vraag? Deelvragen moeten enkel leiden tot een antwoord op de hoofdvraag, en niet meer dan dat. De volgorde van de deelvragen is ook belangrijk. Het is eenvoudiger om een conclusie te schrijven wanneer deze volgorde kloppend is.

Voorbeeld

Hoofdvraag:

In welke mate verminderen elektrische auto's de CO²-uitstoot in vergelijking met benzineauto's in Nederland?

Fout voorbeeld (te oppervlakkig / niet direct relevant)

1. *Welke automerken verkopen elektrische auto's in Nederland?*
2. *Hoeveel elektrische auto's rijden er in Nederland?*
3. *Wat is de CO²-uitstoot van een elektrische auto?*
4. *Wat is de CO²-uitstoot van een benzineauto?*

Probleem: *Vraag 1 en 2 zijn vooral beschrijvend en leiden niet direct tot een antwoord op de hoofdvraag. De set is niet volledig genoeg om de vergelijking en de context goed te begrijpen.*

Goed voorbeeld (relevant en logisch opgebouwd)

1. *Hoeveel CO² wordt gemiddeld uitgestoten bij de productie en het gebruik van een elektrische auto in Nederland (inclusief elektriciteitsopwekking)?*
2. *Hoeveel CO² wordt gemiddeld uitgestoten bij de productie en het gebruik van een benzineauto in Nederland?*
3. *Hoe betrouwbaar zijn de gebruikte bronnen en cijfers over CO²-uitstoot van beide typen auto's?*
4. *Hoe groot is het verschil in totale CO²-uitstoot tussen elektrische auto's en benzineauto's per gereden kilometer?*
5. *Welke factoren (bijvoorbeeld energiebron, levensduur van de batterij, rijgedrag) beïnvloeden de vergelijking tussen beide typen auto's?*

Deze deelvragen leiden stap voor stap naar een goed onderbouwd antwoord op de hoofdvraag. Er is aandacht voor methode, vergelijking, betrouwbaarheid en interpretatie.

Voorbeeld

Hoofdvraag:

In welke mate beïnvloeden sociale media het politieke stemgedrag van jongeren in Nederland?

Fout voorbeeld (oppervlakkig / te beschrijvend)

1. Welke sociale media gebruiken jongeren in Nederland het meest?
2. Welke politieke partijen zijn populair onder jongeren?
3. Hoeveel tijd besteden jongeren gemiddeld per dag aan sociale media?
4. Welke invloed heeft sociale media op jongeren?

Probleem: Vraag 4 is veel te breed en vaag. De andere vragen zijn beschrijvend en leiden niet automatisch tot een antwoord op de hoofdvraag.

Goed voorbeeld (relevant en logisch opgebouwd)

1. Welke sociale media gebruiken jongeren in Nederland het meest in de aanloop naar verkiezingen?
2. Welke soorten politieke informatie (bijvoorbeeld nieuws, campagnes, memes, influencers) komen jongeren daar tegen?
3. Hoe beoordelen jongeren zelf de invloed van sociale media op hun politieke mening en keuzes?
4. Welke verbanden zijn er te vinden tussen sociale media-gebruik en stemgedrag van jongeren volgens bestaande onderzoeken?
5. In hoeverre kan er op basis van deze informatie geconcludeerd worden dat sociale media het stemgedrag van jongeren beïnvloeden?

Hier zie je dat de vragen opbouwend zijn: eerst beschrijvend (gebruik, content), daarna verklaarend (ervaringen, verbanden), en tenslotte vergelijkend (mate van invloed). Dit maakt de conclusie veel sterker.

Pas jouw deelvragen en de volgorde aan indien nodig.

.....

.....

.....

.....

.....

C Toets je deelvragen met behulp van de **SMART**-methode.

Deelvraag 1:

- Is de deelvraag **S**pecifiek?

ja / nee, want

bij nee, oplossing:

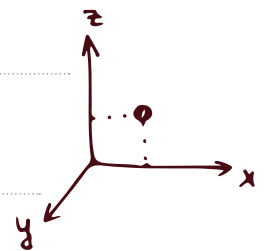
- Is de hoofdvraag **M**etbaar (of te onderzoeken)?

ja / nee, want

- Is de hoofdvraag **A**ceptabel?
ja / nee, want
- Is de hoofdvraag **R**ealistisch?
ja / nee, want
- Is de hoofdvraag **T**ijdsgebonden?
ja / nee, want

Deelvraag 2:

- Is de deelvraag **S**pecifiek?
ja / nee, want
bij nee, oplossing:
- Is de hoofdvraag **M**eerbaar (of te onderzoeken)?
ja / nee, want
- Is de hoofdvraag **A**ceptabel?
ja / nee, want
- Is de hoofdvraag **R**ealistisch?
ja / nee, want
- Is de hoofdvraag **T**ijdsgebonden?
ja / nee, want

Deelvraag 3:

- Is de deelvraag **S**pecifiek?
ja / nee, want
bij nee, oplossing:
- Is de hoofdvraag **M**eerbaar (of te onderzoeken)?
ja / nee, want
- Is de hoofdvraag **A**ceptabel?
ja / nee, want
- Is de hoofdvraag **R**ealistisch?
ja / nee, want
- Is de hoofdvraag **T**ijdsgebonden?
ja / nee, want

Deelvraag 4:

- Is de deelvraag Specifiek?
ja / nee, want
- bij nee, oplossing:
- Is de hoofdvraag **M**eedbaar (of te onderzoeken)?
ja / nee, want
- Is de hoofdvraag **A**ceptabel?
ja / nee, want
- Is de hoofdvraag **R**ealistisch?
ja / nee, want
- Is de hoofdvraag **T**ijdsgebonden?
ja / nee, want
- Heb je bij één of meerdere onderdelen 'nee' geantwoord? Denk dan na over hoe je dit onderdeel kunt verbeteren en schrijf de nieuwe deelvragen op.

Deelvraag 1

Deelvraag 2

Deelvraag 3

Deelvraag 4

Nu je hoofd- en deelvragen af zijn kun je gaan nadenken over welke onderzoeksmethode passend is. Je kunt hiervoor het werkblad 'Methode kiezen' gebruiken. Als je al weet welke methode je wilt gebruiken, dan kun je rechtstreeks door met de betreffende kennisclip en/of werkblad.